

## TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH HỆ THỐNG ĐẢO VEN BỜ VIỆT NAM

**Uông Đình Khanh**

*Viện Địa lý-Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam*  
E-mail: [uongdinhkhanh@gmail.com](mailto:uongdinhkhanh@gmail.com)

Ngày nhận bài: 29-6-2015

**TÓM TẮT:** Hệ thống đảo ven bờ Việt Nam phân bố trải dài trên 2.000 km từ vùng biển Quảng Ninh đến vùng biển Kiên Giang. Do phân bố trong đai nhiệt đới gió mùa, hệ thống đảo ven bờ sở hữu những giá trị to lớn về tiềm năng du lịch tự nhiên; đó là khí hậu biển ôn hòa, nắng ấm, là nơi chứa đựng sự đa dạng về địa hình, cảnh quan, tài nguyên sinh vật biển đảo. Trên các đảo ven bờ còn chứa đựng nhiều dạng tài nguyên du lịch nhân văn, bao gồm các công trình kiến trúc cổ, di tích lịch sử, văn hóa, di chỉ khảo cổ, lễ hội dân gian và văn hóa ẩm thực vùng miền. Các giá trị tiềm năng du lịch tự nhiên và nhân văn của hệ thống đảo ven bờ là nền tảng cho phát triển các loại hình du lịch biển - đảo độc đáo và hình thành các trung tâm du lịch nổi tiếng trong nước và quốc tế. Các đảo có tiềm năng và thế mạnh cho phát triển du lịch trước hết thuộc về đảo Vĩnh Thục, vùng đảo Vân Đồn, quần đảo Cô Tô - Thanh Lam, các đảo vịnh Hạ Long - Bái Tử Long (Quảng Ninh), Cát Bà (Hải Phòng), Cù Lao Chàm (Quảng Nam), Lý Sơn (Quảng Ngãi), Hòn Tre (Khánh Hòa), Phú Quý (Bình Thuận), Côn Đảo (Bà Rịa-Vũng Tàu) và Phú Quốc (Kiên Giang).

**Từ khóa:** Hệ thống đảo ven bờ, tiềm năng du lịch, Vân Đồn, Côn Đảo, Phú Quốc.

### MỞ ĐẦU

Với đường bờ biển dài trên 3.260 km, hơn 1 triệu km<sup>2</sup> vùng đặc quyền kinh tế biển (gấp 3 lần diện tích đất liền) cùng với khoảng 3.000 hòn đảo phân bố cả ven bờ và ngoài khơi xa đã tạo cho Việt Nam có nhiều lợi thế để phát triển du lịch biển đảo. Trong những năm gần đây du lịch biển đảo đã được chú trọng đầu tư và thu được nhiều kết quả quan trọng cùng với các thành tựu to lớn của ngành du lịch Việt Nam. Một trong những thế mạnh của du lịch biển đảo là cần khai thác và phát huy được các giá trị tiềm năng du lịch của hệ thống đảo ven bờ. Trong bài viết này sẽ giới thiệu khái quát về tiềm năng phát triển du lịch hệ thống đảo ven bờ Việt Nam nói chung và cho một số đảo và cụm đảo ven bờ nói riêng với mong muốn góp phần đưa du lịch biển đảo phát triển và trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong nền kinh tế chung của Việt Nam.

### GIỚI THIỆU KHÁI QUÁT VỀ HỆ THỐNG ĐẢO VEN BỜ VIỆT NAM

Hệ thống đảo ven bờ phân bố trên thềm lục địa suốt từ biên giới cực bắc tại tỉnh Quảng Ninh cho đến sát biên giới phía tây nam tại tỉnh Kiên Giang. Số lượng các đảo ven bờ (CĐVB) được thống kê theo hải đồ tỷ lệ 1/25.000 và 1/100.000 là 2.773 đảo với tổng diện tích 1.721 km<sup>2</sup> [1]. CĐVB phân bố không đồng đều, tập trung nhiều nhất ở ven bờ Bắc Bộ 2.321 đảo, chiếm tới 83,7% tổng số đảo và 48,9% tổng diện tích đảo. Ven bờ Bắc Trung Bộ có ít đảo nhất, chỉ đạt 2% tổng số đảo và 0,83% tổng diện tích các đảo. Ven bờ Nam Trung Bộ và Nam Bộ có giá trị tương đương nhau về số lượng đảo (khoảng 7%) nhưng về mặt diện tích thì CĐVB Nam Bộ lại gần tương đương với Bắc Bộ, chiếm 40,3% tổng diện tích các đảo, còn CĐVB Nam Trung Bộ chỉ chiếm 10% [1].

Về mặt hành chính, đến cuối năm 2014, Việt Nam đã thành lập 12 huyện đảo thuộc 9 tỉnh và thành phố; trong đó có 2 huyện đảo Hoàng Sa và Trường Sa nằm xa bờ, còn lại 10 huyện đảo nằm ven bờ. Tỉnh Quảng Ninh có huyện Cô Tô và Vân Đồn; thành phố Hải Phòng có huyện Cát Hải và Bạch Long Vĩ; Quảng Trị có huyện Cồn Cỏ; Quảng Ngãi có huyện Lý Sơn; Bình Thuận có huyện Phú Quý; Bà Rịa-Vũng Tàu có Côn Đảo; còn Kiên Giang có huyện Kiên Hải và Phú Quốc.

## **TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH CÁC ĐẢO VÀ QUẦN ĐẢO VEN BỜ VIỆT NAM**

### **Tài nguyên du lịch từ các giá trị tự nhiên**

Do phân bố ở đai nhiệt đới gió mùa, với đặc trưng về các điều kiện khí hậu, cùng với các quá trình phong hóa, rửa trôi, xâm thực, tích tụ, ... hệ thống đảo ven bờ Việt Nam đã có được một tập hợp các di sản địa mạo và cảnh quan nhiệt đới vô cùng phong phú, tạo nên nguồn tài nguyên du lịch quý giá; đó là:

Khí hậu vùng biển đảo ôn hòa, thuận lợi cho cho việc tắm biển và nghỉ dưỡng quanh năm đối với các đảo và quần đảo (riêng các tỉnh phía Bắc do có mùa đông lạnh nên chủ yếu diễn ra trong các tháng mùa hè). Nhờ nhiệt độ nước biển ấm, sóng, dòng chảy, gió ven đảo thuận lợi cho các hoạt động thể thao mạo hiểm, lướt sóng, nhảy dù mặt nước, lặn biển ... Một số đảo có điều kiện tự nhiên thích hợp cho nghỉ ngơi, dưỡng bệnh, phục hồi sức khỏe với không khí mát mẻ như Cù Lao Chàm, Côn Đảo, Phú Quốc ở các độ cao trên 300 m.

Bãi biển trên nhiều đảo ven bờ đẹp, nổi tiếng, thuận lợi cho du lịch nghỉ dưỡng tắm biển, như: bãi biển Hồng Vân, Vân Chải, Nam Hải (đảo Cô Tô); Cát Cò, Cát Dứa (đảo Cát Bà); Bãi Dù, Bãi Cửa Hang, Bãi Lãng, Bãi Láng, Bãi Phủ (đảo Phú Quý); các bãi Giếng Ngự, Bãi Khem, Bãi Sao, Bãi Vòng, Bãi Thơm, Rạch Tràm, Vũng Bầu, Cửa Cạn, Bãi Dài, Gành Dầu (đảo Phú Quốc) ...

Cảnh quan nhiều vịnh, đảo đã nổi tiếng như vịnh Tiên Yên - Hà Cối, vịnh Bái Tử Long, vịnh Hạ Long, vịnh Nha Trang, vịnh Lăng Cô và vịnh Thuận Yên (Hà Tiên) ... Trong đó vịnh Hạ Long 2 lần được công nhận là di sản thiên

nhiên thế giới, vịnh biển Nha Trang được công nhận là một trong số 29 vịnh biển đẹp nhất của Cầu lạc bộ các vịnh biển đẹp nhất thế giới.

Cảnh quan núi đảo và đảo karst nhiệt đới phân bố trong vịnh Bái Tử Long, Hạ Long, Cát Bà, Hà Tiên, với các dạng địa hình nón, tháp và các ngấn mài mòn trên vách đảo;

Cảnh quan núi, đồi đảo trên các đá trầm tích: Cái Bầu, Vĩnh Thực, Cô Tô, Thanh Lam, Bạch Long Vĩ, Phú Quốc, Thổ Chu ...

Cảnh quan đảo núi lửa: Côn Cỏ, Lý Sơn, Phú Quý; cảnh quan đảo đá xâm nhập: Cù Lao Chàm, Cù Lao Xanh, Côn Sơn, Hòn Khoai;

Cảnh quan các bờ đảo mài mòn: vách bờ Vĩnh Thực, Thanh Lam, Cù Lao Chàm, Lý Sơn, Hòn Khoai, Thổ Chu, Phú Quốc, ... cảnh quan các bờ đảo vũng vịnh: vũng Cô Tô, vũng Quan Lạn, vịnh Lan Hạ ( bờ đảo Cát Bà), vịnh Côn Sơn;

Cảnh quan các hang động: hang Đầu Gỗ, động Thiên Cung (trên đảo Đầu Gỗ), hang Sừng Sốt (trên đảo Bồ Hòn); hang Quân Y, Trung Trang, Hoa Cương, hang Luôn ... (trên đảo Cát Bà).

Cảnh quan các tùng, áng, hồ trên núi trong khu vực karst Hạ Long, Cát Bà: Áng Thảm, Áng Vem ...

Thế giới sinh vật vùng đảo biển ven bờ phong phú với 3 khu dự trữ sinh quyển thế giới là Cát Bà, Cù Lao Chàm và Kiên Giang (vùng biển đảo Phú Quốc là vùng lõi của khu dự trữ); các Vườn Quốc gia Bái Tử Long, Cát Bà, Côn Đảo, Phú Quốc, cùng với 14 khu quy hoạch bảo tồn biển quốc gia: đảo Trần, Cô Tô, Cát Bà, Bạch Long Vĩ, Hòn Mê, Côn Cỏ, Hải Vân - Sơn Chà, Cù Lao Chàm, Lý Sơn, Hòn Mun, Phú Quý, Hòn Cau (Bình Thuận), Côn Đảo, Phú Quốc với đặc trưng đa dạng sinh học cao, nhiều loài động thực vật đặc hữu, quý hiếm, nguồn lợi sinh vật dồi dào là cơ sở cho bảo tồn, phát triển nghề hải sản và cho phát triển ngành du lịch - sinh thái biển đảo đầy triển vọng.

### **Tài nguyên du lịch nhân văn**

Tài nguyên du lịch nhân văn của hệ thống đảo ven bờ cũng rất phong phú, đa dạng bao gồm các công trình kiến trúc cổ, di tích lịch sử,

văn hóa, di chỉ khảo cổ, lễ hội dân gian và văn hóa ẩm thực vùng miền.

Các công trình kiến trúc, di tích lịch sử - văn hóa, khảo cổ có tượng đài và khu di tích Đền thờ Bác Hồ trên đảo Cô Tô; thương cảng Vân Đồn (trên vùng biển đảo Quan Lạn) cảng ngoại thương đầu tiên của Việt Nam được xây dựng từ thời Lý (1149) đã tồn tại qua các triều đại Lý, Trần, Lê; đền thờ Lý Anh Tông, chùa Cái Bầu trên đảo Cái Bầu; di chỉ khảo cổ (Ngọc Vũng, Soi Nhụ, Hà Giắt) đặc sắc ở vùng đảo Vân Đồn; chùa Quan Lạn, miếu Quan Lạn, đền thờ Trần Khánh Dư trên đảo Quan Lạn; di chỉ Cái Bèo, Hiền Hào, đình Hoàng Châu, miếu Văn Chấn, bia đá chùa Gia Lộc ... trên đảo Cát Bà và Cát Hải; hệ thống công trình đá xếp nằm dọc theo các sườn núi và hơn 20 công trình kiến trúc cổ gồm đình, lăng miếu, chùa, giếng cổ của người Chăm, người Việt trên Cù Lao Chàm; chùa Hang, chùa Đục, An Long Đình, di chỉ văn hóa Chăm Pa, Sa Huỳnh ở suối Chình, xóm Ốc, Nhà trưng bày Bảo tàng hải đội Hoàng Sa, và nhiều di tích khác trên đảo Lý Sơn; chùa Linh Quang, Vạn An Thạnh, Linh Sơn Tự, đền biển ... trên đảo Phú Quý; Nhà tù Côn Đảo (hệ thống các khu nhà lao, chuồng cọp, chuồng bò, hầm xay lúa), nghĩa trang Hàng Dương, mộ anh hùng liệt sĩ Võ Thị Sáu trên đảo Côn Sơn; Nhà tù Phú Quốc, đền thờ anh hùng dân tộc Nguyễn Trung Trực, đền Dinh Cậu ... trên đảo Phú Quốc.

Các lễ hội văn hoá và dân gian: lễ hội Quan Lạn (18/6 âm lịch) trên đảo Quan Lạn vừa kỷ niệm chiến thắng giặc Nguyên Mông năm 1288 và chiến công của Trần Khánh Dư (một danh tướng của nhà Trần) vừa là lễ hội cầu ngư của cư dân vùng biển; Lễ Khao lè thể lính Hoàng Sa, lễ hội đình làng An Hải trên đảo Lý Sơn; các lễ hội Đình thần Dương Đông, thần Cửa Cạn, thần An Thới, đình Ô Nam Hải và lễ hội Thủy Long Thánh Mẫu trên đảo Phú Quốc.

Văn hóa ẩm thực vùng miền có món ăn đặc sản tu hài, sò huyết, hải, bào ngư vùng biển Vân Đồn, Cát Bà; hải sâm, ốc vú nàng, mực, tôm, cua, câu gai ở Lý Sơn; cua huỳnh đế, cá mú đỏ hấp gừng, gỏi ốc, mực một nắng, cá thu, đồng, tôm hùm vùng biển Phú Quý; tôm hùm, vẹm xanh vùng biển đảo Bình Ba (Cam Ranh).

Các ngành nghề đặc sắc trên đảo cũng là tài nguyên du lịch mà du khách thường tham quan,

đó là: nghề chế biến nước mắm với các nhà thùng, vườn tiêu trên đảo Phú Quốc; trang trại nuôi dê, nuôi ong lấy mật trên đảo Cát Bà; nghề lồng bè nuôi cá, hải, ngọc trai trên các vùng biển đảo Vân Đồn, Hạ Long, Cát Bà, Lý Sơn, Phú Quý, Côn Đảo, Phú Quốc; hay các làng nghề thủ công mỹ nghệ từ sản phẩm biển trên các đảo Lý Sơn, Côn Đảo, Phú Quốc ...

### **Cơ sở hạ tầng và các loại hình du lịch**

Một yếu tố quan trọng khác đóng vai trò cho phát triển du lịch đó là vấn đề cơ sở hạ tầng du lịch, quản lý du lịch và mối liên kết giữa các đảo với các trung tâm du lịch lớn ven biển.

Nhiều đảo có điều kiện thuận lợi liên kết với các trung tâm du lịch lớn ven biển và các trung tâm này trở thành động lực để các đảo phát triển tiềm năng du lịch, như đảo Vĩnh Thực gắn với Móng Cái - Trà Cổ; các đảo thuộc vịnh Bái Tử Long, Hạ Long (Ngọc Vũng, Quan Lạn, Trà Bán, Cô Tô, Thanh Lam, Tuần Châu ...) gắn với Khu kinh tế Vân Đồn và Tp. Hạ Long; Cát Bà với Tp. Hải Phòng; Cù Lao Chàm với Tp. Đà Nẵng, Hội An; Hòn Tre, Hòn Lớn với Tp. Nha Trang; Côn Đảo với Bà Rịa-Vũng Tàu; Phú Quốc, quần đảo Bà Lụa, Hòn Rái, Nam Du với Tp. Rạch Giá và thị xã Hà Tiên. Côn Đảo và Phú Quốc còn có điều kiện gắn trực tiếp với Tp. Hồ Chí Minh và Tp. Cần Thơ bằng đường hàng không.

Cũng nhờ tiềm năng du lịch phong phú như đã trình bày ở trên đã tạo cho hệ thống đảo ven bờ nhiều loại hình du lịch đặc sắc và hấp dẫn: tắm biển kết hợp nghỉ dưỡng; du lịch sinh thái; du lịch thể thao (nhảy dù mặt biển, lướt ván, đua thuyền); du lịch lặn biển (ngắm rạn san hô, quần hệ cá rạn san hô); du lịch thương mại, hội nghị, hội thảo; du lịch lễ hội; du lịch khoa học và thưởng thức các món ăn đặc sản vùng biển đảo.

Du lịch tắm biển, nghỉ dưỡng, thể thao tập trung nhiều ở các đảo có bãi tắm đẹp, cơ sở hạ tầng du lịch tốt như Quan Lạn, Cô Tô, Cát Bà, Côn Đảo, Phú Quốc, ... song hoạt động này có tính thời vụ cao, đặc biệt ở các đảo phía bắc có mùa đông lạnh, loại hình du lịch này diễn ra chủ yếu vào các tháng mùa hè.

Du lịch sinh thái kết hợp nghiên cứu khoa học và tham quan lễ hội, di tích lịch sử - văn

hóa phát triển mạnh tại các đảo Cái Bàu, Cát Bà, Cù Lao Chàm, Lý Sơn, Phú Quý, Côn Đảo, Phú Quốc và Hòn Khoai;

Du lịch thương mại, hội nghị, hội thảo diễn ra tại các trung tâm du lịch lớn như Tuần Châu, Cát Bà, Hòn Tre (Khánh Hòa), Phú Quốc;

Du lịch lặn biển kết hợp nghiên cứu khoa học hiện đang phát triển mạnh tại các đảo có hệ thống các Khu bảo tồn biển như Cô Tô, Cát Bà, Cù Lao Chàm, Hòn Mun, Côn Đảo, Phú Quốc;

Ngoài ra, loại hình du lịch cuối tuần kết hợp với vui chơi giải trí đang phát triển mạnh tại các đảo Vân Đồn, Cô Tô, Cát Bà, Hòn Tre (Khánh Hòa), Phú Quốc và rất nhiều đảo nhỏ ven bờ khác ở Nam Trung Bộ và Nam Bộ.

Nhờ những ưu thế về tiềm năng du lịch và đầu tư cơ sở hạ tầng du lịch tốt, mà trong thời gian qua du lịch biển đảo cũng đã phát triển mạnh trên một số đảo (Cái Bàu, Cô Tô, Quan Lạn, Cát Bà, Tuần Châu, Hòn Tre, Côn Đảo, Phú Quốc ...) và là địa chỉ, điểm đến hấp dẫn ngày càng thu hút khách du lịch trong và ngoài nước. Minh chứng cho điều này có thể thấy qua con số thống kê đầy ấn tượng. Nếu như năm 2005, toàn hệ thống đảo ven bờ thu hút khoảng trên 400 ngàn lượt khách du lịch (trong đó có khoảng 50 ngàn lượt khách quốc tế) thì đến năm 2008, con số này đã tăng lên 600 ngàn lượt người (115,4 ngàn lượt khách quốc tế), đạt tốc độ tăng trưởng bình quân 13,5 %/năm (riêng khách quốc tế tăng 32,3 %/năm). Doanh thu du lịch từ hệ thống đảo cũng tăng mạnh, năm 2008 đạt 548,4 tỷ đồng, gấp gần 2 lần năm 2005 (275 tỷ đồng) và đạt tốc độ tăng trưởng bình quân 25,8 %/năm. Đến năm 2011 các đảo ven bờ đã đón 2.254.800 lượt khách, gấp 3,75 lần năm 2008, trong đó riêng đảo Cát Bà đã đón 1.203.000 lượt khách, với 310.000 lượt khách quốc tế, tổng doanh thu đạt 541 tỷ đồng. Tuy nhiên cũng phải nhìn nhận một thực tế là hiện nay du lịch mới phát triển mạnh ở các đảo Tuần Châu, Cát Bà, Phú Quốc, Hòn Tre (Khánh Hòa). Riêng các đảo này hàng năm thu hút hơn 80% lượng khách du lịch quốc tế và trên 60% lượng khách du lịch nội địa của toàn hệ thống đảo ven bờ và doanh thu du lịch chiếm tới trên 90% tổng doanh thu du lịch từ đảo [2].

Đặc biệt các đảo đã được đầu tư mạnh như khu du lịch và giải trí quốc tế Tuần Châu trên đảo Tuần Châu, khu du lịch Cát Bà, khu du lịch Hòn Ngọc Việt (Vinpearl) trên đảo Hòn Tre đã trở thành những trung tâm du lịch biển đảo lớn của cả nước được nhiều khách du lịch trong nước và quốc tế biết đến, bởi nơi đây không chỉ có các hoạt động du lịch thông thường mà còn là nơi tổ chức nhiều sự kiện mang tầm quốc gia và quốc tế như các cuộc thi hoa hậu Việt Nam, hoa hậu thế giới người Việt, hoa hậu Hoàn Vũ ... Hiện tại các đảo Cái Bàu, Phú Quốc và Côn Đảo cũng đang được đầu tư mạnh mẽ và tin tưởng rằng trong thời gian không xa sẽ trở thành các trung tâm du lịch Quốc tế và xứng đáng là những đảo ngọc của Việt Nam.

Cùng với gia tăng khách du lịch, trong những năm gần đây cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch trên các đảo cũng được tăng lên nhanh chóng. Bằng nhiều nguồn vốn khác nhau, đặc biệt là nguồn vốn của Chương trình Biển Đông - Hải đảo, trong thời gian qua cơ sở hạ tầng nhiều đảo đã được cải thiện đáng kể đáp ứng nhu cầu nâng cao đời sống dân cư trên đảo và phục vụ du lịch. Một số khách sạn đạt tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế đã và đang được xây dựng ở các khu du lịch lớn: Cát Bà, Hòn Tre, Côn Đảo và Phú Quốc ... Nhiều đảo đã đầu tư nâng cấp bến cảng và trang bị các phương tiện thủy mới (tàu cao tốc) phục vụ phát triển du lịch như Cô Tô, Quan Lạn, Ngọc Vũng, Cù Lao Chàm, Phú Quý, Côn Đảo và Phú Quốc. Nhiều đảo lớn đã được đầu tư hệ thống điện lưới quốc gia như Cái Bàu, Cát Bà, Trà Bản, Cô Tô, Thanh Lam, Quan Lạn, Ngọc Vũng, Lý Sơn, Hòn Tre và Phú Quốc hay nâng cấp mở rộng sân bay cũ (Côn Đảo), xây dựng cảng hàng không mới (Phú Quốc) góp phần phát triển kinh tế biển đảo, đồng thời phục vụ phát triển du lịch.

Thực tế cho thấy mặc dù những năm qua du lịch đảo phát triển nhanh cả về lượng khách, doanh thu và cơ sở hạ tầng; song quy mô còn nhỏ bé so với những tiềm năng vốn có và vẫn còn nhiều khó khăn, hạn chế:

Du lịch mới phát triển ở một số đảo gần bờ như Tuần Châu, Cái Bàu, Cát Bà, Cù Lao Chàm, Hòn Tre ... gắn với các trung tâm du lịch ven biển của các khu vực Hạ Long, Hải

Phòng, Hội An, Nha Trang; hoặc ở các đảo có điều kiện đi lại thuận lợi bằng máy bay như Côn Đảo và Phú Quốc. Còn rất nhiều đảo có tiềm năng du lịch lớn nhưng chưa phát huy được hiệu quả như Vĩnh Thực, Cô Tô, Ngọc Vũng, Lý Sơn, Phú Quý, Thổ Chu, Hòn Khoai và Hòn Rái, ...

Các loại hình hoạt động du lịch nói chung còn đơn điệu và nghèo nàn (chủ yếu là tham quan và tắm biển); chưa tạo ra được các sản phẩm du lịch độc đáo, thiếu các cơ sở vui chơi, giải trí, chất lượng phục vụ thấp ... Điều này hạn chế đến việc thu hút khách du lịch.

Sản phẩm du lịch chưa nhiều, chưa phát huy được thế mạnh về sản phẩm du lịch đặc trưng của các vùng đảo dẫn đến bị trùng lặp và chồng chéo. Giá cả du lịch đắt đỏ chưa thu hút được lượng khách nội địa.

Khó khăn của các đảo xa bờ là không có điện lưới quốc gia, nhiều đảo nhỏ gần bờ nhưng số dân ít nên hạn chế về suất đầu tư. Chính điều này đã làm cho giá du lịch còn cao (đặc biệt là giá thuê phòng), làm giảm lượng du khách cũng như giảm thời gian lưu trú.

### **Tiềm năng phát triển du lịch một số đảo và cụm đảo trọng điểm**

#### ***Đảo Vĩnh Thực***

Tiềm năng du lịch có khả năng khai thác nhất của đảo Vĩnh Thực chính là các bãi biển dài, phẳng, sạch cát trắng, mịn không pha lẫn các vỏ sò sinh vật và dạng địa hình thêm biển khá bằng phẳng có diện tích rộng ở phía nam của đảo thuận lợi cho xây dựng cơ sở hạ tầng du lịch. Vĩnh Thực tuy không xa bờ nhưng cảnh quan thiên nhiên còn giữ được vẻ hoang sơ, lại gần với Trà Cổ - khu du lịch với bãi tắm Trà Cổ nổi tiếng hàng năm thu hút lượng lớn khách du lịch trong và ngoài nước. Vĩnh Thực cũng gần với Tp. Móng Cái, Trung tâm kinh tế cửa khẩu vùng Đông Bắc của Tổ quốc nơi giao lưu buôn bán sầm uất với Trung Quốc. Tất cả những yếu tố thuận lợi trên là động lực và tiềm năng để đảo Vĩnh Thực kêu gọi đầu tư phát triển du lịch.

#### ***Vùng đảo Vân Đồn***

Vùng đảo Vân Đồn với hơn 300 hòn đảo lớn nhỏ phân bố trong vịnh Bái Tử Long và

vùng phụ cận, trong đó lớn nhất là đảo Cái Bàu thuộc Khu kinh tế Vân Đồn. Vùng đảo Vân Đồn nổi tiếng là nơi có phong cảnh thiên nhiên thơ mộng, hữu tình với những hòn đảo đẹp (hòn Đũa, hòn Thiên Nga). Trên nhiều đảo có những bãi biển đẹp như Sơn Hào, Minh Châu, Quan Lạn, Ngọc Vũng với cát trắng, phẳng mịn, dài vài kilômét, rộng 100 - 200 m, độ sâu vừa phải, nước trong phù hợp cho tắm biển, nghỉ dưỡng và được đánh giá là những bãi tắm đẹp nhất của vùng biển Bắc Bộ. Vùng đảo này còn là nơi lưu giữ nhiều di tích lịch sử và khảo cổ nổi tiếng như đền thờ Trần Khánh Dư, chùa Quan Lạn (đảo Quan Lạn); đền thờ vua Lý Anh Tông, thiền viện Cái Bàu (đảo Cái Bàu); khu mộ cổ thôn Đá Bạc (đảo Minh Châu); thương cảng Vân Đồn, khu du lịch sinh thái nghỉ dưỡng tiện nghi Mai Quyền (trên đảo Cái Bàu), khu du lịch sinh thái Vân Hải (trên đảo Quan Lạn) ... và nhiều loại hải sản quý như tôm he, tu hài, sá sùng, mực ống, hầu là những tài nguyên du lịch hấp dẫn lớn đối với du khách trong và ngoài nước.

#### ***Quần đảo Cô Tô***

Quần đảo Cô Tô với trên 50 đảo lớn nhỏ nằm xa bờ còn giữ được nhiều nét nguyên sơ của tự nhiên, nước biển sạch, môi trường trong lành, cảnh quan núi đảo, bờ bãi, vịnh vịnh đẹp, hệ sinh thái đa dạng thuận lợi cho du lịch tắm biển, du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng. Cô Tô có nhiều bãi biển đẹp như Hồng Vân, Vân Chải, Nam Hải; hồ Trường Xuân; bãi đá Vòng Si, cánh rừng chồi nguyên sinh trên cát; hòn Sư Tử, hòn Cá Chép, hòn Chim Sẻ và hòn Mâm Xôi; có khu bảo tồn biển Cô Tô với sự đa dạng phong phú của rạn san hô và các loài sinh vật biển. Trên đảo Cô Tô còn có tượng đài và khu di tích Đền thờ Bác Hồ ghi dấu ấn ngày Bác ra thăm đảo (9/5/1961) cùng các lễ hội, văn hóa ẩm thực ... là những tài nguyên và tiềm năng cho phát triển nhiều loại hình du lịch đặc sắc và khác biệt có ưu thế và sức cạnh tranh cao. Đặc biệt, Cô Tô có thể là điểm dừng chân của các tàu du lịch vượt đại dương từ các nước trong khu vực Đông Á và cả ngoài khu vực ghé qua (du lịch tham quan, mua sắm, hàng lưu niệm, ...).

#### ***Các đảo thuộc vịnh Hạ Long***

Tiềm năng du lịch của các đảo thuộc vịnh Hạ Long nói riêng và cả vịnh Hạ Long nói

chung là hết sức to lớn. Đây là vịnh biển kín với diện tích 1.553 km<sup>2</sup>, bao gồm 1.969 hòn đảo (trong đó vùng được công nhận di sản có diện tích 434 km<sup>2</sup> với 775 hòn đảo). Vịnh Hạ Long đã hai lần được UNESCO công nhận là Di sản thiên nhiên thế giới với giá trị về tiêu chí thẩm mỹ - cảnh đẹp thiên nhiên (1994) và giá trị về địa chất - địa mạo (năm 2000). Mới đây ngày 29/3/2012, vịnh Hạ Long chính thức trở thành một trong 7 kỳ quan thiên nhiên mới của thế giới do New Open World bình chọn. Đặc sắc của vịnh Hạ Long là có hàng ngàn hòn đảo đá vôi với hình thù khác nhau cùng các tên gọi cách điệu như hòn Oản, hòn Gà Chọi, hòn Âm Tích, hòn Con Cóc ... soi bóng trên nền vịnh biển cùng với các ngân nước biển mài mòn trên vách các đảo đá tạo nên những cảnh quan tuyệt đẹp. Đặc biệt có nhiều hang động karst có vẻ đẹp lung linh với những nhũ đá, măng đá, cột đá thiên tạo vô cùng sinh động tạo nên thế giới kỳ ảo nổi tiếng, như các hang: Thiên Cung, Đầu Gỗ, Sừng Sốt, Bò Nâu, Trinh Nữ ... Không chỉ đẹp về mặt cảnh quan, vịnh Hạ Long còn là nơi ghi dấu tích sinh hoạt của người nguyên thủy từ 20.000 năm trước còn lưu lại ở đây với ba nền văn hóa tiền sử nổi tiếng kế tiếp nhau phát triển từ thời kỳ Hậu đá cũ đến thời kỳ Kim khí. Đó là văn hóa Soi Nhụ - Cái Bèo - Hạ Long. Vịnh Hạ Long là nơi du khách có thể tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học, ngắm cảnh, tắm biển, bơi thuyền, nhảy dù, lặn khám phá rạn san hô, câu cá giải trí.

### **Quần đảo Cát Bà**

Quần đảo Cát Bà gồm đảo Cát Bà rộng 153 km<sup>2</sup> và trên 300 hòn đảo nhỏ khác. Là đảo đá vôi lớn nhất và đảo lớn thứ 3 trong hệ thống đảo Việt Nam với tài nguyên du lịch phong phú. Trên các đảo có gần 100 bãi cát kích thước khác nhau, phổ biến là các bãi nhỏ dài trên dưới 100 m, rộng 15 - 30 m; trong đó nổi tiếng là các bãi Cát Cò I, Cát Cò II, Cát Cò III, Cát Dứa, bãi Tây Tầm, bãi Cát Tiên ... cát trắng, nước trong xanh, độ mặn lý tưởng cho tắm biển, nghỉ dưỡng. Cùng với đó là cảnh quan của quần đảo với các dạng địa hình karst độc đáo như nón, tháp, ngân nước biển trên vách đá vôi, hang động, tủng, áng, suối nước nóng ... Giá trị đặc biệt của quần đảo Cát Bà cho phát triển du lịch sinh thái chính là sự đa

dạng sinh học bởi nơi đây là Vườn quốc gia, Khu dự trữ sinh quyển thế giới, Khu bảo tồn biển Cát Bà lưu giữ nhiều giá trị tài nguyên quý giá. Đó là các rạn san hô, thảm cỏ biển, các loài cá san hô, rừng nguyên sinh nhiệt đới trên núi đá vôi, Voọc đầu trắng **Cát Bà** (nằm trong danh sách loài linh trưởng có nguy cơ tuyệt chủng trên thế giới) cùng nhiều loài thú quý hiếm như mèo rừng, khỉ đuôi vàng, khỉ đuôi lợn, khỉ mặt đỏ, nai, hoẵng, sơn dương, cây không, ...

### **Đảo Cù Lao Chàm**

Thiên nhiên đã ban tặng Cù Lao Chàm các tài nguyên du lịch địa mạo quý giá, đó là các bãi biển thoải với nền cát mịn, sạch, nằm xen giữa các mỏm nhô đá với những nét chạm trổ độc đáo, các vách đá kỳ vĩ, khối đá đa dạng về hình thể và đặc biệt là hang Yến trên các bờ vách đá dốc. Cù Lao Chàm đa dạng về các loài của ngành thực vật bậc cao và các loài động vật. Đáng chú ý ở đây là nhóm cây cảnh với sự phong phú của tuế và lan huyết nhung tía. Vùng biển ven bờ quanh đảo Cù Lao Chàm gồm các hệ sinh thái vùng triều, hệ sinh thái rạn san hô đa dạng và phong phú các giống, loài sinh vật biển. Trong đó hệ sinh thái rạn san hô là sản phẩm của vùng biển nhiệt đới và cũng rất điển hình ở đảo Cù Lao Chàm. Tại đây có thể mở hướng du lịch lặn biển hoặc trang bị tàu có kính để quan sát san hô. Với lợi thế về tiềm năng tự nhiên cho phát triển du lịch, nếu được đầu tư trong tương lai gần Cù Lao Chàm xứng đáng trở thành một trung tâm du lịch sinh thái biển - đảo và dịch vụ thương mại tầm quốc gia và quốc tế, là điểm đón khách du lịch trong nước và quốc tế khi đến với Huế, Đà Nẵng, Hội An và thánh địa Mỹ Sơn.

### **Đảo Lý Sơn**

Tiềm năng cho phát triển du lịch của cụm đảo Lý Sơn là rất lớn và đặc sắc với các dạng địa hình núi lửa như nón-phễu núi lửa, nón-chóp núi lửa; các dạng địa hình do biến cả tác động vào khối đá núi lửa tạo nhiều thắng cảnh nổi tiếng, rất độc đáo. Đó là cầu thiên nhiên được gọi là “Cổng Tò Vò” phân bố ở mỏm tây bắc đảo; là các hang lớn, hốc ngầm với thắng cảnh Chùa Hang và Hang Câu nổi tiếng. Vùng biển quanh đảo Lý Sơn có tính đa dạng sinh

học cao với các hệ sinh thái điển hình như rạn san hô, rong biển, cỏ biển, cá biển ... được quy hoạch thành Khu bảo tồn biển Lý Sơn có diện tích 7.925 ha (trong đó có 7.113 ha mặt nước biển) cũng là nguồn tài nguyên to lớn cần được khai thác cho phát triển du lịch. Các giá trị di tích lịch sử, văn hóa cũng rất phong phú. Trên một diện tích hẹp không đầy 10 km<sup>2</sup> của đảo phân bố đậm đặc các di tích lịch sử - văn hóa (với 24 di tích kiến trúc tôn giáo gồm đình, chùa, đền, miếu) trong đó có 4 di tích kiến trúc được công nhận là Di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia là đình An Hải, Chùa Hang, Âm Linh Tự và Mộ lính Đội Hoàng Sa. Ở nơi đây có lăng thờ bộ xương cá voi (cá Ông) - một tín ngưỡng phổ biến của cư dân đời biển, có “*Nhà trưng bày Bảo tàng hải đội Hoàng Sa kiêm quản Trường Sa*” mới được xây dựng và chính thức mở cửa đón khách từ tháng 1/2010. Ngoài ra, trên đảo Lý Sơn còn lưu giữ nhiều giá trị văn hóa phi vật thể, với nhiều lễ hội truyền thống như Lễ hội đua thuyền, Lễ tế tiền hiền, Lễ tế thần, Lễ khao lề thế lính Hoàng Sa cùng nhiều bài ca dân gian, nhiều truyền thuyết độc đáo và ly kỳ. Trong lòng đất Lý Sơn còn ẩn chứa nhiều di chỉ văn hóa Sa Huỳnh, văn hóa Chăm Pa đã được các nhà khảo cổ học khai quật. Bên cạnh đó thì ẩm thực cũng là một trong những nét văn hóa độc đáo và đặc sắc của Lý Sơn với các loại rươi vù (hải sâm), ốc, mực, tôm, cua, cá, ... Tất cả những tài nguyên này thể hiện tiềm năng du lịch cần được khai thác để Lý Sơn phát triển.

### ***Đảo Phú Quý***

Trên đảo có nhiều bãi biển đẹp, như: bãi Dù, bãi Cửa Hang, bãi Lãng, bãi Láng, bãi Phú, Doi Dừa thuận lợi cho tắm biển và nghỉ dưỡng. Cảnh quan tự nhiên trên núi Cao Cát với các cột đá cấu tạo bởi lớp đá trầm tích phun trào còn sót lại sau quá trình bóc mòn, dấu tích còn khá nguyên vẹn của miệng núi lửa Cao Cát, hay vách đứng dạng tường thành ở sườn phía đông nam núi Cao Cát tạo nên cảnh quan hùng vĩ, là những điểm hấp dẫn du khách khám phá. Trên đảo Phú Quý còn có 6 ngôi chùa: Linh Quang, Liên Hoa, Linh Sơn, Linh Bửu, Mỹ Quang và Thạch Lâm nằm tựa trên sườn núi hay ở chân núi. Chùa Linh Quang được Bộ Văn

hóa công nhận di tích lịch sử cấp quốc gia năm 1996 là một trong những ngôi chùa cổ nhất của tỉnh Bình Thuận có tuổi 250 năm còn lưu giữ nhiều sắc phong, nhiều tượng Phật quý và là ngôi chùa tiêu biểu về các lĩnh vực lịch sử, văn hóa, nghệ thuật và Phật giáo ở trên đảo Phú Quý. Vạn An Thạnh (Di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia) nằm trên thềm cát trắng sát cạnh bờ biển thuộc làng Triều Dương, xã Tam Thanh, được xây dựng hoàn chỉnh năm Tân Sửu 1781 theo lối kiến trúc dân gian của người Việt như dạng đình làng trong đất liền. Các kiến trúc chính gồm chính điện, nhà Tiền hiền, Võ ca là nơi thờ thần Nam Hải, đến nay còn lưu giữ gần 100 bộ xương cốt (gồm cá voi, rùa da). Có thể nói các chùa trên đảo Phú Quý đều là những điểm du khách có thể dừng chân ngắm cảnh và tìm hiểu, khám phá các giá trị nghệ thuật dân gian. Phú Quý còn có nhiều món ẩm thực rất riêng của mình phục vụ du khách như cua Huỳnh Đế, cá mú đỏ hấp gừng, gỏi ốc, mực một nắng, đông, tôm hùm.

### ***Cụm đảo Hòn Tre (Khánh Hòa)***

Nằm án ngữ vịnh Nha Trang (là một trong số 29 vịnh trên thế giới được Câu lạc bộ các vịnh đẹp nhất trên thế giới xếp hạng và chính thức công nhận vào tháng 7/2003 và còn là thắng cảnh của Việt Nam), cụm đảo Hòn Tre mang trong mình nhiều giá trị tài nguyên du lịch phong phú. Đó là các cảnh quan thiên nhiên, bãi tắm hoang sơ và nhân tạo tuyệt đẹp ở hòn Miều, hòn Mun, hòn Tre, hòn Tầm ... các hệ sinh vật biển phong phú đa dạng với nhiều loại san hô, rong biển, các loại cá sống trong rạn san hô với đủ màu sắc trở thành điểm tham quan du lịch lặn biển lý thú.

### ***Quần đảo Côn Đảo***

Côn Đảo có hơn 20 bãi tắm đẹp với cát trắng, nước biển trong xanh âm áp quanh năm, quy mô và vị trí hướng khác nhau phù hợp với các loại hình tắm biển và thể thao mặt biển. Địa hình Côn Đảo được cấu tạo bởi đá magma tạo sườn dốc có thể tổ chức nhiều loại hình thể thao mạo hiểm như leo núi, vượt thác ... Côn Đảo với Vườn quốc gia rộng tới 15.043 ha (trong đó phần trên đảo là 6.043 ha, phần biển là 9.000 ha) nổi tiếng về sự giàu có và đa dạng của tài nguyên sinh vật cả trên cạn và dưới biển

vào loại bậc nhất nước ta. Với tính đa dạng sinh học cao về các loại động thực vật trên cạn, về đa dạng các loài san hô cùng hệ sinh thái rừng ngập mặn và cỏ biển đã tạo nên một môi trường thuận lợi cho sinh sản, ươm giống và bảo tồn các loài sinh vật biển. Nơi đây bắt gặp các loài thú biển quý hiếm như bò biển (Dugong), là bãi đẻ trứng của một số loài rùa biển. Côn Đảo còn có di tích hệ thống nhà tù được gọi là “*địa ngục trần gian*”, nơi giam giữ các chiến sĩ cách mạng và bảo tàng Côn Đảo, nơi lưu giữ những hiện vật, di sản văn hóa, lịch sử lâu dài của dân tộc Việt Nam.

### **Đảo Phú Quốc**

Tài nguyên phục vụ cho phát triển du lịch của đảo Phú Quốc rất phong phú và đa dạng, nhiều chủng loại với địa hình bờ biển, bãi tắm, vách mài mòn, địa hình đồng bằng, thung lũng suối, đồi sót và các dãy núi thấp, hệ sinh thái rừng nhiệt đới, hệ sinh thái vùng triều và biển nông ven bờ ... và các di tích lịch sử văn hóa.

Phú Quốc có địa hình núi đơn nghiêng đặc trưng, độc đáo phân bố rộng được xem như là một di sản địa mạo về dạng địa hình độc đáo liên quan đến cấu trúc địa chất và kiến tạo trẻ. Có bờ biển dài trên 150 km với các dạng địa hình bờ tạo nhiều thắng cảnh như các bãi đá đỏ, khối đá, tháp đá, các vũng mài mòn, mài mòn-tích tụ, nhiều bãi biển cát trắng trải dài quanh suốt các bờ lõm của đảo; đó là các bãi Giếng Ngự, bãi Khem, bãi Sao, bãi Vòng, bãi Thơm, Rạch Tràm, Rạch Vẹm, bãi Vũng Bầu, bãi Cửa Cạn, bãi Dài, Gành Dầu ... tạo điều kiện thuận lợi cho sự hình thành một tổ hợp các khu du lịch tắm biển, nghỉ dưỡng.

Phú Quốc có mảng rừng nguyên sinh rộng lớn và có tính đa dạng sinh học cao ở phía bắc đảo. Vườn Quốc gia Phú Quốc với diện tích lên tới 31.422 ha (lớn nhất trong các vườn quốc gia đảo biển) là nơi lưu giữ và bảo tồn nhiều loài sinh vật quý hiếm như Chồn bay, Voọc lông trắng, Vượn má trắng, Gấu chó, Cá Sấu nước ngọt, Đồi mồi, Vích, Rùa da, Cá Cú (Dugong), cá Heo ... cùng với rạn san hô và thảm cỏ biển rộng hơn 200 ha phát triển tốt ở quần đảo An Thới đóng vai trò to lớn cho phát triển du lịch sinh thái, lặn biển, nghỉ dưỡng và nghiên cứu khoa học.

Các di tích lịch sử văn hóa trên đảo Phú Quốc không nhiều, song đều mang dấu ấn lịch sử, truyền thống văn hóa của dân tộc Việt Nam như: đền Dinh Cậu (thời Chúa Nguyễn) ở cửa rạch Dương Đông, đền thờ Nguyễn Trung Trực (thời chống Pháp), nhà tù Phú Quốc (thời chống Pháp và chống Mỹ) cùng với đó là các danh thắng khác như chùa Hùng Long Tự, suối Đá Bàn, suối Tranh cùng nhiều lễ hội truyền thống tổ chức hàng năm như các Lễ hội Đình thần Dương Đông, Đình thần Cửa Cạn, Đình thần An Thới, Đình Ô Bôn, Đình Ô Nam Hải, Thủy Long Thánh Mẫu ... là những điểm tham quan du lịch hết sức lý thú. Ngoài ra, Phú Quốc còn có các nhà thùng nước mắm, xưởng chế biến rượu sim, vườn tiêu, các cơ sở nuôi cấy ngọc trai ... cũng là những địa chỉ hấp dẫn du khách. Có thể thấy tiềm năng du lịch đã tạo cho Phú Quốc trở thành một Trung tâm du lịch sinh thái và nghỉ dưỡng lớn mang tầm quy mô quốc gia và quốc tế.

### **ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH CHO CÁC ĐẢO VÀ QUẦN ĐẢO**

Trong Đề án quy hoạch phát triển kinh tế đảo Việt Nam đến năm 2020 đã được Thủ tướng chính phủ phê duyệt (số 568/QĐ-TTg, ngày 28/4/2010) [4] quan điểm phát triển du lịch được xác định là phát triển nhanh và bền vững du lịch vùng đảo trong sự gắn kết với các trung tâm đô thị, các khu du lịch lớn ven biển, sớm đưa du lịch đảo thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn và phải coi phát triển du lịch là hướng trọng điểm, mang tính đột phá trong phát triển kinh tế đảo của những năm tới. Tháng 8/2013 Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã phê duyệt Đề án “*Phát triển du lịch biển, đảo và vùng ven biển Việt Nam đến năm 2020*” [3]. Theo đó đến năm 2020 du lịch biển phải có được 6 điểm đến du lịch tầm cỡ quốc tế có sức cạnh tranh cao trong khu vực, đó là Bái Tử Long - Hạ Long - Cát Bà, Lăng Cô - Cảnh Dương, Hội An - Cù Lao Chàm, Nha Trang - Cam Ranh, Phan Thiết - Mũi Né và Phú Quốc. Như vậy trong 6 điểm đến du lịch tầm cỡ quốc tế có 2 điểm đến hoàn toàn trên đảo và 2 điểm kết hợp vùng ven biển với đảo. Điều đó đã nói lên vai trò đặc biệt quan trọng của các đảo và quần đảo trong phát triển du lịch biển Việt Nam. Sau đây là một số điểm cần quan tâm cho phát triển du lịch đảo biển:



Phát triển đa dạng các loại hình du lịch, thể thao, vui chơi giải trí cả trên biển, trên các đảo và kết nối với đất liền, tạo ra những sản phẩm du lịch có uy tín cao trên thị trường trong nước và khu vực. Phát triển các sản phẩm du lịch cao cấp, đặc trưng của từng vùng đảo như: lặn biển, câu cá cảnh, du thuyền có đầy kính để ngắm san hô ... gắn với các khu bảo tồn biển, đảo.

Ngoài các trọng điểm nêu trong Đề án trên, cần nâng cấp hiện đại hoá và đẩy mạnh phát triển du lịch ở Côn Đảo và các đảo khác như Vĩnh Thực, Cô Tô, Quan Lạn, Ngọc Vũng, Hòn Mê, Hòn Ngự, Lý Sơn, Phú Quý, Hòn Khoai, Thổ Chu, Hòn Rái, Nam Du, đồng thời với tổ chức các tuyến du lịch kết nối đảo với các trung tâm du lịch lớn ven biển và với các nước trong khu vực.

Kêu gọi đầu tư trong và ngoài nước xây dựng và hoàn chỉnh cơ sở hạ tầng thiết yếu phục vụ du lịch, nhất là các khu vui chơi giải trí tổng hợp, chất lượng cao, các khách sạn hiện đại ... trên các đảo trọng điểm về du lịch. Tổ chức các đội tàu cao tốc từ đất liền ra đảo, nghiên cứu xây dựng bến thủy phi cơ cho một số đảo trọng điểm có điều kiện để thu hút khách (Cát Bà, Cô Tô, Cù Lao Chàm, Côn Đảo và Phú Quốc).

Phát triển du lịch cần đi đôi với bảo vệ, tôn tạo các di tích lịch sử văn hoá, xây dựng hệ thống khu bảo tồn biển và bảo vệ môi trường biển, đảo. Tiếp tục đầu tư tôn tạo các di tích lịch sử quan trọng trên các đảo, đặc biệt là ở Lý Sơn, Côn Đảo, Phú Quốc ... để bảo tồn và phát huy giá trị của các di tích lịch sử, văn hoá, vừa là các điểm nhấn, vừa mang tính tuyên truyền đối với khách tham quan du lịch. Đẩy mạnh công tác đào tạo phát triển nguồn nhân lực có chất lượng cao cho các đảo, đáp ứng yêu cầu phát triển du lịch với tốc độ nhanh trong thời gian tới.

Việc quảng bá, giới thiệu sản phẩm du lịch, các tuyến, điểm du lịch biển đảo trên các phương tiện thông tin đại chúng và trên thị trường quốc tế là công việc cần đầu tư và triển

khai liên tục nhằm thu hút khách du lịch đến với biển đảo Việt Nam.

## **KẾT LUẬN**

Tiềm năng du lịch của hệ thống đảo ven bờ Việt Nam là hết sức to lớn, bởi nơi đây chứa đựng phong phú các giá trị tài nguyên du lịch tự nhiên, nhân văn, là nền tảng cho phát triển các loại hình du lịch biển đảo độc đáo và hình thành các trung tâm du lịch nổi tiếng không chỉ trong nước mà cả quốc tế. Các đảo có tiềm năng và thể mạnh cho phát triển du lịch trước hết thuộc về các đảo Vĩnh Thực, vùng đảo Vân Đồn, quần đảo Cô Tô - Thanh Lam, các đảo thuộc vịnh Hạ Long - Bái Tử Long, Cát Bà, Cù Lao Chàm, Lý Sơn, Phú Quý, Hòn Tre (Khánh Hòa), Côn Đảo và Phú Quốc.

Để tiềm năng du lịch hệ thống đảo ven bờ trở thành hiện thực, rất cần nhận được sự quan tâm đầu tư của Nhà nước và các tổ chức, doanh nghiệp trong và ngoài nước. Bên cạnh việc đầu tư phát triển; cần có chính sách, giải pháp bảo tồn, tôn tạo các giá trị tài nguyên du lịch tự nhiên, nhân văn trên các đảo, quần đảo và vùng biển để chúng mãi mãi là những tài nguyên quý giá đóng góp cho phát triển du lịch biển đảo nói riêng và cho ngành du lịch Việt Nam nói chung.

## **TÀI LIỆU THAM KHẢO**

1. *Lê Đức An (chủ biên), Ông Đình Khanh, 2012.* Địa mạo Việt Nam, Cấu trúc - Tài nguyên - Môi trường. Nxb. Khoa học Tự nhiên và Công nghệ, 659 tr., Hà Nội.
2. *Bộ Kế hoạch và Đầu tư, 2009.* Báo cáo tổng hợp Quy hoạch phát triển kinh tế đảo Việt Nam đến năm 2020, 157 tr.
3. *Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, 2013.* Quyết định số 2782/QĐ-BVHTTDL ngày 15/8/2013 về việc Phê duyệt Đề án “ Phát triển du lịch biển, đảo và vùng ven biển Việt Nam đến năm 2020”.
4. *Thủ tướng chính phủ, 2010.* Quyết định số 568/QĐ-TTg, ngày 28/4/2010 về việc Phê duyệt Quy hoạch phát triển kinh tế đảo Việt Nam đến năm 2020.

## TOURISM DEVELOPMENT POTENTIAL OF COASTAL ISLAND SYSTEM IN VIETNAM

**Uong Dinh Khanh**

*Institute of Geography-VAST*

**ABSTRACT:** Coastal island system in Vietnam distributes and stretches over 2000 km from Quang Ninh coastal sea to Kien Giang coastal sea. Because of the distribution in tropical monsoon belt, coastal island system owns tremendous values of natural tourism potential; which are maritime climate with mild sunshine, and the place that contains a diversity of terrain, landscape and sea-island biological resources. In the coastal islands, there also exist various types of humanistic tourism resources, including ancient architectures, historical, cultural and archaeological relics, folk festivals and regional food culture. The values of natural and humanistic tourism potential of coastal islands are the foundation for the development of unique sea-island tourism, and the establishment of national and international famous tourism centers. The islands having potential and advantages for tourism development are firstly Vinh Thuc island, Van Don island area, Co To - Thanh Lam island group, islands in Ha Long - Bai Tu Long bay (Quang Ninh), Cat Ba (Hai Phong), Cu Lao Cham (Quang Nam), Ly Son (Quang Ngai), Hon Tre (Khanh Hoa), Phu Quy (Binh Thuan), Con Dao (Ba Ria-Vung Tau) and Phu Quoc (Kien Giang).

**Key words:** Coastal island system, tourism potential, Van Don, Con Dao, Phu Quoc.

### MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH HỆ THỐNG ĐẢO VEN BỜ VIỆT NAM



Bãi tắm hoang sơ trên đảo Vinh Thục  
[Nguồn: [thethaovanhhoa.vn](http://thethaovanhhoa.vn)]



Vịnh Hạ Long nổi tiếng với những hòn đảo  
tuyệt đẹp [Nguồn: [gsm.vn](http://gsm.vn)]



Trung tâm du lịch thị trấn Cát Bà  
[Nguồn: [halongcatba.com](http://halongcatba.com)]



Độc đáo món ốc vú nàng trên đảo Cù Lao Chàm  
[Nguồn: [hoian.vn](http://hoian.vn)]

*Tiềm năng phát triển du lịch hệ thống đảo ...*



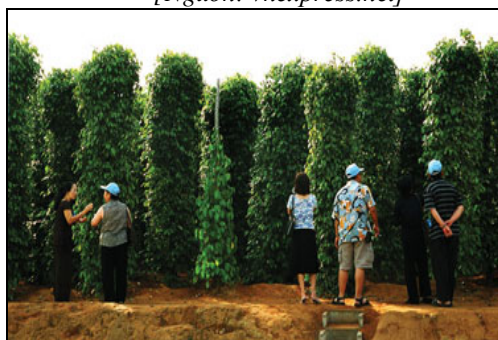
Rạn san hô Vườn Quốc gia Côn Đảo  
[Nguồn: dantri.com.vn]



Lễ khao lễ thệ lính Hoàng Sa trên đảo Lý Sơn  
[Nguồn: vnexpress.net]



Bãi Sao trên đảo Phú Quốc  
[Nguồn: vnexpress.net]



Du khách tham quan vườn tiêu Phú Quốc  
[Nguồn: baoanhdatmui.vn]